

sættelse bevilget af Rigsdagen. Han haabede og ventede, at alt dette skulde kunne være fuldbragt i indværende Aar. Vi ere nu, som bekendt, temmelig nær henimod Slutningen af dette Aar; selv om man forudsætter, at Rigsdagen denne Gang vil blive ligesaa længe sammen som tidligere, saa vil det vistnok indrømmes paa Grund af de meget forskellige Meninger, der herske om en Sag af denne Bestaaenhed, som og paa Grund af Sagens Vigtighed og Omstændelighed, at det kunde være vanskeligt nok, selv om vi nu fik et saadant Lovudkast forebragt, at faae det tilendebragt og ophøiet til Lov endnu denne Gang. Jeg kan naturligvis ikke vide, hvorvidt Grundten til, at et saadant Lovudkast ikke er fremkommen og maaskee ikke heller vil fremkomme i denne Session, hvorvidt det ligger deri, at de detaillerede Planer og Overslagene have medtaget længere Tid, end man havde ventet, eller hvorvidt Grunden er den, at den nuværende høitærede Krigsminister antager, at en eller anden Grund, at burde udsætte denne Sags Behandling til en beleiligere Tid; men det veed jeg, at, dersom den sidste Grund skulde være den rigtige, og dersom den skulde føre til, at Sagen maaskee bliver yderligere udsudt endnu i flere Aar, saa vil det være i høj Grad at beklage.

Jeg har allerede tidligere engang i mine Bestræbelser for at skaffe den fornødne Byggeplads og for at afhjælpe den Trang, der i saa Henseende findes her i Staden, været i et Slags Collision med Krigsbestyrelsen, og da jeg ved den Leilighed med Omhu vogtede mig for at udtale nogen bestemt Mening om Befæstningsspørgsmaalet, turde det maaskee være mig tilladt, for at undgaae Misforstaaelser, ved denne Leilighed bestemt at erklære, at jeg i saa høj Grad som Nogen erkjender Nødvendigheden af, at Kjøbenhavn fuldtvæl befæstes og sættes istand til at forsvares endogsaamod et alvorligt Angreb; men dette kan jo vel skee paa forskjellige Maader, eller der kan vel ialtsald mellem Saghyndige være forskellige Ansuelser om den Maade, hvorpaa dette kan udføres.

Jeg vil aldeles overlade til Saghyndige at afgjøre, hvorvidt dette kan skee ved en saadan

Række Forter, som er omtalt, alene, ialtsald derved, at disse Forter byggedes i et noget større Antal eller maaskee af stærkere Bestaaenhed end ellers nødvendigt, eller hvorvidt det maatte ansees uomgangelig nødvendigt, at der tillige, som den forrige høitærede Krigsminister udtalte, findes en indre beskyttende Enceinte, saavel som ogsaa paa hvilke Steder en saadan Enceinte kan ligge; men det staaer for mig saa klart som Dagen, at det i sidste Tilfælde ikke gaaer an at lade de nuværende Volde være denne indre Enceinte; thi allerede i Diebliffet er der en saa overordentlig stor Trang til en Udvidelse af Staden, at det maa ventes som sikkert, at, inden disse Befæstninger kunne være fuldendte, vil Trangen være stærk nok til, at der maa fordres, hvad det endogsaamaa koste, at Staden udvides, og derfor troer jeg dog, at det er bedre, at man itide tager dette Hensyn, hvad enten man kan benytte Søernes Linie til denne Enceinte, eller hvor en saadan end kan ligge.

Jeg skal tillade mig at anstille nogle Betragtninger, for at vise, hvor paatrængende det Krav er, som er reist med Hensyn til Stadens Udvidelse. For det Første skal jeg da bemærke, at en Sammenligning imellem Folketallet i Kjøbenhavn og andre Stæder paa den ene Side og Arealet af disse andre Stæder tilligemed Kjøbenhavn paa den anden Side viser, at saa eller ingen andre Stæder ere i den Grad tæt befolkede som Kjøbenhavn. Dette er ialtsald ikke Tilfældet med Europas større Stæder. Nu veed jeg vel, at man henviser til andre Veie at tilfredsstille Trangen til Byggeplads, at man henpeger paa Gammelholm og paa en tættere Bebyggelse og en bedre Benyttelse af det Terrain, hvorpaa Ryboder ligger; men jeg skal da først tillade mig at bemærke, at, selv om det maatte ansees for afgjort, hvad jeg dog ikke kan indrømme, at den bedste Benyttelse af Gammelholm vilde være blot til Boliger, saa vil Gammelholm, ligesaa tæt befolket som nu det øvrige Kjøbenhavn indenfor Voldene, ei kunne afgive Boliger til den Tilvært i Befolkningen, der finder Sted i Løbet af 4 Aar, og dersom altsaa Frassytningen af Gammelholm og Opførelsen af Boliger der optager 4 Aar, hvilket det let kan, saa vil man til